

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 50.

V Ljubljani, v soboto 17. septembra 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoludne. — Naročnina je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravištvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravištvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od 10. do 12. dopoludne. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Cesarica Elizabeta ✦

Minoli teden je bil za Avstrijo teden groze in žalosti. Prišel je brzjav zadnjo soboto popoldne iz Švice od genevskega jezera strašno novico, ki je napolnila z najgloblje boleščjo milijone avstrijskih src, novico, da je zlodej v človeški podobi, italijanski anarhist Lucheni našo ljubo cesarico umoril. Prišel je bil zverinski človek v Genevo z namenom, da dobi na nož kako kronano glavo. Dva dni je zasledoval cesarico Elizabeto, ko je zvedel, da se ona tam mudi. Ko je bila prišla iz hotela Beaurivage, da bi se odpeljala po jezeru, priskočil je lopov izza drevesa na bregu jezera, sunil cesarico naglo z dolgo, ostro trivoglato pilo v prsi in ji prebodel srce. Cesarica je omahnila, vender pa se zravnila in šla dalje. Ni vedela, da je zabodena, ampak je mislila, da jo je le sunil z roko. Tudi njena spremljevalka, grofica Sztaay ni opazila ostrine v njegovi roki. Vprašala je cesarico, ko sta šli na ladijo: „Ali Veličanstvu ni dobro?“ — „Ne vem“, je dejala cesarica, „nekaj me v prsih peče. Ali sem blede?“ Ko sta prišli na ladijo, se je cesarica zgrudila in izgubila zavest. Začeli so jo močiti z vodo. Čez nekaj časa se je dvignila in vprašala: „Kaj pa se je prav za prav zgodilo?“ To so bile njene zadnje besede. Krmar je bil že odjadral, a kmalu se je vrnil z ladijo k bregu. Iz vesel in jader so mornarji naredili nosila in prenesli umirajočo in težko hropečo cesarico v hotel, kjer je nekoliko minut pozneje izdihnila dušo. Neki duhovnik, ki je bil na ladiji, ji je podelil zadnjo tolažbo in dva zdravnika sta kmalu na to konstatovala, da ni več rešitve, ker je nehalo biti zlato srce. Zunaj se ni rana skoraj nič videla, od znotraj se je pa kri iz 8½ cm globoke rane razlila po ostrcu in prouzročila smrt.

Cesar Franc Jožef je bival tačas v Schönbrunnu pri Dunaju in se je odpravljaj na vojaške vaje na Ogersko. Ministra grof Goluchovski in grof Thun sta mu prinesla grozno poročilo. „Ali me res mora vse zadeti na tem svetu?“ je vzkliknil cesar. Zakril si je obraz z rokama in milo zaplakal. Prihitela je k njemu cesarska družina. Več nočij cesar ni mogel spati, skušal je vender junaško prenesti ta udarec, tolažeč se v Bogu.

Morilec Lucheni je 25 let star in pristojen v Parmo na Laškem. Od svojega 13 leta je bil že v zvezi z anarhisti. Ko je bil dovršil zločin, vrgel je, ne da bi bil kdo opazil, od sebe morilno orodje in pobegnil. Delavec Fran Charmantini je stekel za njim, ga vjel in oddal straži. Ko so ga peljali na sodišče, je zverina vprašal: „Ali sem dobro zadel cesarico?“ Kar nič ni tajil, da je namen imel, jo umoriti, rekoč, da je hotel drugim anarhistom izgled dati, kako naj delajo. Morilno pilo so baje našli potem v neki veži. Poberal jo je bil neki njegov tovariš in odnesel z morišča. Zaprli so v Genevi več anarhistov.

Vtis, katerega je napravil v Ljubljani in po drugih krajih umor cesarice, je nepopisen. Povsod so zaplapolale črne zastave raz hiš in odpovedale se vse veselice. Vsa Avstrija žaluje. Papež in razni evropski vladarji so potrtemu cesarju brzjavno izrazili svoje najiskreneje sožalje na toliki nesreči. Kranjski deželni odbor in mestni svet ljubljanski sta se zbrala na žalni s-ji in sklenila na višje mesto javiti čutila globoke žalosti vsega prebivalstva, po svojih načelnikih deželnem glavarju Deteli in županu Hribarju pa udeležiti se pogreba in položiti na krsto srebrn venec.

Čim bolj je kdo nesrečen, tem bolj se ljudem smili. Silno nesrečen je naš cesar, ki je želel doživeti redko slavlje, da bi se vsedel ob svoji vladarski petdesetletnici s cesarico na zlati prestol, kjer bi skupaj s svojo zvesto družico življenja, vsprejemal poklone in čestitke podložnih narodov. Pripeljali so mu pa nenadoma ljubljeno soprogo mrtvo domov. Ni se še zacelila rana, katero je vsekala plemenitemu srcu smrt sina Rudolfa, in sedaj ga na tak način zapusti še soproga, ta blaženi angelj, ki ni nikomur na svetu nič žalega storil, ampak povsod le dobrote delil trpečemu človeštvu. Z očetom čutijo dobri otroci, s cesarjem našim zvesti narodi. Spoštovanje do cesarja se spreminja v češčenje zlasti pri najbolj cesarju zvestem narodu slovenskem. Videli smo zadnjo nedeljo ljubljanske žene, ki so s solzami v očeh klicale: „Našo mater so umorili!“ Da, naš narod ima cesarico za mater svojo.

Po zakonih švicarske države se hudodelci ne obsodijo na smrt, ampak pridejo le v ječo za vse življenje. Lucheni je kazal pred sodiščem grozen cinizem in zadovoljnost, da se mu je posrečil napad. To je sad vzgoje brez Boga! V vseh laških javnih šolah otroci nikoli ne slišijo besedice o veri in Bogu, zato je na Laškem gnezdo prostomislecev (liberi pensatori), socijalnih demokratov in anarhistov. Kako se more pri takih ljudeh iskati strahu pred hudodelstvi, ako se jim že v mlada srca vceplja uk, da ni Boga, ne duše, ne večnosti. Ko se nekoliko izbrusijo po svetu, čutijo se dresirane gorile. Da, Lucheni so sad svobodne misli, ki je izgubila zvezo z najbolj svobodnim Bogom. Da se ne pozverini naš mili narod, čujmo, da mu sovražniki ne ukradejo verskega prepričanja iz srca.

* * *

Cesarica Elizabeta se je porodila dne 24. decembra 1837. kot druga hči vojvode Maksa in vojvodinje Ludovike na Bavarskem. Letos dne 18. avgusta je preteklo 45 let, kar se je zaročila prekrasna deva Elizabeta z našim cesarjem. Dne 24. aprila 1854. je bila na Dunaju slovesna poroka vpričo nadškofa kardinala Rauscherja. Za siromake je ženin daroval 200.000 gld., nevesta pa 50.000 gld. Veliko je bilo veselje, ko je bila dne 5. marca 1855 rojena nadvojvodinja Zofija, še bolj je pa vzradovala Avstrija, ko je cesarica dne 21. avgusta 1857 povila princa Rudolfa.

Leta 1860. je cesarica prvič zbolela. Iskala je zdravja na Madeiri in Krfu. Nekaj časa je bivala tudi v Miramaru pri Trstu in jako milostno občevala z narodom. S svojo izredno lepoto in pristrčno dobrotljivostjo je očarala vse. Krasni so bili dnevi, ko se je praznovala na Dunaju l. 1879. srebrna poroka in blagoslovila votivna cerkev kot veličasten spomenik, da je cesar srečno ušel morilčevi roki. Veselo je bilo vse tudi nastopno leto, ko se je bil oženil cesarjevič Rudolf. Po strašni smrti ljubega sina pa cesarica ni bila več prav zdrava. Trpela je za živčno boleznijo, slabim spanjem in razširjanjem srca. Mnogo je potovala po tujih krajih in iskala pomoči tudi v nauheimskih kopelih. Od sinovega groba se je s solzami zadnjič poslovila lani na vernih duš dan, na Dunaju je bila pa zadnji-krat letos dne 13. junija. Minoli četrtek je dvorni vlak, obložen z neštevilnimi venci, pripeljal na Dunaj krsto z mrtvo cesarico.

* * *

Cesar je po najnovejših vesteh dobil prvo poročilo o nesreči. Dvorna dama grofica Sztaaray mu je brzojavila: „Napad na cesarico. Ranjena.“ S tem naj bi se cesar pripravil na grozni udarec. O smrti je obvestil cesarja grof Paar, ki je dobil brzojavko, da je bila rana smrtonosna. Cesar je vskliknil: „Ne morem razumeti, kako je mogel kdo položiti roko na to ženo, ki ni v svojem življenju nikomur storila žalega, pač pa samo dobro.“ Dejal je, naj se o zločinstvu najprej obvesti otroke. Nadvojvodinja Valerija je prihitela že v soboto zvečer v očetovo naročje. Oče in hči sta se objela in dolgo časa plakala. Cesar pravi, da mu neštivilni izrazi sožalja lajšajo nesrečo. Cesar je odredil šestmesečno dvorno žalost. Vojaške vaje so ustavljene. Čujemo, da vojaške godbe samo do 19. t. m. ne smejo javno igrati. Cesar nosi junaški zopetni udarec, ki ga je zadel. Dolga vrsta krutih udarcev spremlja njegovo življenje: L. 1867. so mu neusmiljene roke usmrtili v daljni Mehiki ljubljene brata nadvojvodo Ferdinanda Maksimilijana. Ženi bratovi je otemnel duh. 30. januarja 1889. je izgubil prestolonaslednika Rudolfa, hči nadvojvodinja Sofija mu je umrla leta 1857. v starosti dveh let v Pešti, 18letna hčerka nadvojvode Albrehta, Matilda, je L. 1867. umrla vsled opeklin, ko se ji je zapalila obleka. Nadvojvoda Viljem, topničarski inšpektor, je umrl L. 1894. vsled nesrečnega padca s konja in L. 1895. se je ponesrečil nadvojvoda Ladislav v Agyaj-skem logu na Ogerskem na lovu. Izprožila se mu je puška in strel je nadvojvodo smrtno ranil. Sestra pokojne cesarice vojvodinja d' Alencon, je zgorela lansko leto pri požaru dobrotelne bazarja v Parizu. In sedaj je presvetli vladar zgubil še blago soprogo, s katero je živel skupaj 45 let. „Svet ne ve, kako zelo sva se ljubila. Jaz hočem to redko ženo na poseben način častiti.“ S takimi izrazi se spominja cesar umrle cesarice Elizabete. Do pogreba cesar ni zapustil Schönbrunna. Opravljal je tudi v dneh najhujših bolesi državniške posle. Poklical je k sebi duhovnika, se spovedal in prejel sv. zakramente. Izdal bode svojim narodom jutri oklic, v katerem se jim bode zahvalil za vsestransko sočutje.

* * *

Lucheni je cesarico tako dobro zadel, da je morilno orodje popolnoma prodrlo srce in se je ost pokazala na drugi strani srca. Zdravniki se čudijo, da je mogla iti cesarica po napadu še 50 do 80 korakov. Rana ima v obsegu $2\frac{1}{2}$ milimetra. Ko je napadel cesarico, imel je okolu pasa rudeč trak. Cesarica je v trenutku umora držala pred obrazom solčnik, ker je solnce zelo pripekalo. Morilec se je sklonil in pogledal pod solčnik, da se je prepričal, je-li res cesarica. V prvem trenutku je cesarica mislila, da ji je lopov ukradel uro. Lucheni je plavolas in majhne postave. Očeta ne pozna, mati mu je neka dekla. Imel je zadnji čas vedno dosti denarja, katerega mu je gotovo dajala anarhistična družba, da lažje izvede naklep. Morilec je pred 14. dnevi v neki družbi prisegal, da bode tekom dni umoril kako kronano osebo. On ni prvi Lah, ki je nameraval umoriti cesarico. Ko je bila cesarica pred leti v Trstu, so iredentovci uprizorili napad, ki pa ni imel zaželenih posledic. Za morilca se skliče koncem oktobra izredno zasedanje porotnega sodišča v Genevi. Morilec poje v ječi anarhistične pesmi in izborni spi. Svojega zlodejstva se nikakor ne kesa. Pravi, da je dal tovarišem lep vzgled. Posnemajo naj njegovo dejanje. Ko so ga fotografirali se je smejal in izrazil veselje, da ga fotografujejo od več strani. Ko so mu pokazali smrtonosno orožje, je dejal: „To je moja lastnina, a jaz Vam jo podarim.“ Stražnike nagovarja zjutraj: „Dobro jutro! Kako vam je? Jaz sem prav dobro spal.“ Lucheni ima brezdvomno sokrivcev. Že v petek so cesarico, ko je v Genevi kupovala, zasledovali trije možaki, v trenutku umora pa je bil morilec v družbi starega moža. Nekaj njegovih prijateljev so aretovali. Vlada v Švici je cesarici hotela preskrbeti varnostne priprave, a cesarica je to odločno prepovedala. Lucheni je pred umorom dva dni posedal na klopi pred hotelom „Beaurivage“. Videli so ga večkrat v

družbi ničvrednih žensk. V Neapolju izhajajočemu anarhističnemu listu „San Marzio“ je morilec v zaporu pisal pismo, v katerem prosi list, naj zavrača vse tiste, kateri bi trdili, da je Lucheni v smislu Lombrozovih teorij blazen in tiste, ki bi trdili, da je storil umor vsled revščine, češ, storil je svoj zločin s popolno zavestjo, ker je prepričan, da je treba v primernih presledkih umoriti kakega suverena. Preiskovalnemu sodniku je rekel, da je bil v starosti 10 let primoran iti z doma in sam zase skrbeti. Do 20. leta je delal v Parmu, potem je služil pri vojaki, pozneje pa je služil v neki italijanski knežji hiši. Tam, je rekel Lucheni, se mi je prav dobro godilo in so z menoj lepo ravnali, a vzlic temu sem imel že svoje ideje. „Kakšne ideje so to bile,“ je vprašal preiskovalni sodnik. Lucheni je odgovoril: „Bil sem že anarhist, ne da bi bil to vedel.“ Zapustivši Italijo je šel Lucheni na Dunaj, od tod v Budimpešto, kjer mu je italijanski konzul preskrbel vozni listek na Reko. V Budimpešti je cesarico prvič videl ter si jo dobro utisnil v spomin. Z Reke je šel peš v Trst, kjer ga je italijanski konzul izročil policiji, katera ga je po odgonu spravila čez mejo. Delal je potem v Italiji in naposled prišel v Lausanne, kjer je delal kot kamnosek. Preiskovalni sodnik je vprašal dalje Lucheni, da-li bi bil, ako bi bilo določeno to, umoril tudi kralja Umberta ali Crispia. Zločinec je odgovoril: „Da, kralja z veseljem, ako bi bilo le mogoče. Crispia pa ne, nikakor ne. Crispi je tat, ki je ukradel 500.000 lir. Jaz spoštujem tatove, pred njimi treba sneti klobuk.“ Med zaslišanjem je dal preiskovalni sodnik zločincu v roke bodalce s pozivom, naj pokaže, kako je izvršil zločin. Smeje se, je Lucheni ponovil pregibljaje roke proti prsim sodnika ter je dejal: „Bodalo sem držal v levi roki in sem roko pritisnil k prsim tako, da je bilo orožje skrito. Ko mi je cesarica prišla blizu, sem ji z vso silo zagnal ostrino v prsa in zbežal.“ V Lausanni je priznal jeden aretovanih, da je Lucheni priredil roč za ostrino. Pri zaslišanji govori Lucheni kar cele govore polne fraz, ker se slavi kot junak. Francosko noče govoriti, dasi zna. Zahteva, naj se z njim laško občuje. Preiskovanja so tako ogromna, da o vsem ni mogoče obvestiti javnost. V raznih slučajih je treba stroge uradne tajnosti. V najnovejših vesteh se domneva, da morilec ni povedal svojega pravega imena. Nastopa tako sigurno, da ne naredi vtiska navadnega dalavca. Domnevajo, da je Lucheni neki laški medicinec imenom Luigi Lucasi Cassin in židovskega veroizpovedanja. Oblastva seve o tem še nimajo točnih podatkov. Druge vesti zopet zatrjujejo, da je povedal morilec svoje pravo ime. Učitelj v njegovi rojstni vasi Varano Melegari se ga dobro spominja. Bil je že kot učenec spriden ter je ob neki priliki zagnal klobuk v podobo kralja Umberta. Nekateri mislijo, da je dobil Lucheni že pred 4. leti nalog, umoriti cesarico. Zato je šel takrat v Budimpešto, da jo vidi. V Genevi se jim je zdel tako sumljiv, da so ga že jedenkrat aretovali, a zopet izpustili, ker se je pravilno legitimoval.

* * *

Sv. Očetu je cesar na sožaljško tako-le odgovoril: „V strašni nesreči, od katere sem bil zadet Jaz in Moja hiša, so besede Vaše svetosti — polne ogorčenja in naklonjenosti ter nadahnjene z ono vero, ki je bila vsikdar moje jedino zavetišče — donesle krepilne tolažbe potrtemu srcu mojemu. Vsprejmite sv. Oče, moje globoko čutečo zahvalo za Vaše besede in Vaš očetovski blagoslov. Blagoizvolite tudi v bodoče spominjati se v svojih svetih molitvah duše moje nesrečne soproge, mene in moje rodbine.“

* * *

Iz Geneve se poroča z dne 12. decembra: Naznanjena izjava žalosti se je danes vršila povsem impozantno. Od 10. ure dopoldne so bile zaprte vse ceste na trg „des Alpes“. Opoludne se je začel pomikati sprevod mimo hotela „Beaurivage“. Na čelu so korakali orožniki v paradi, v prvi vrsti vladni predsednik in načelnik velikega sveta, potem zakonodajski zastop kantona in generalni prokurator, vsi kon-

zuli, sodniki, razna oblastva in župani sosednih občin, na to drugo občinstvo do 30.000 oseb. Na terasi hotela so bili avstro-ogerski zastopniki odkriti, ter so se zahvaljevali mimoidočim. Zvonili so vsi zvonovi po mestu. Vse pisarne in trgovine so zaprte. Splošna žalost je med prebivalstvom. Cesar je brzojavno izrekel svojo zahvalo.

* * *

Na Dunaju se je več oseb, ko so dobile vesti o grozni smrti, vsled žalosti zgrudilo na tla. Jeden dvorni uslužbenec je vsled tragične smrti cesarice od žalosti zblaznel. Ko je v soboto na tisoče ljudij stalo na Francovem trgu v ces. dvorcu, je mož, ki je bil v livreji, začel kričati: „Kje je morilec moje cesarice?“ in napadati ljudi. Orožniki so ga odpeljali v stražnico.

* * *

Ogri nameravajo v Budimpešti postaviti cesarici spomenik v trajen spomin njene naklonjenosti ogerski deželi. — Ogerska zbornica je imela 11. t. m. izredno sejo, v kateri so se poveljevale zasluge pokojne cesarice, ki se ovekovečijo v posebnem zakonu. Zbornica je seje pretrgala do torka. Člani bodo nosili 30 dni žalna znamenja. Seji je prisostvovalo 500 dijakov s črno ovito zastavo. Ogri so odposlali k pogrebu številno zastopstvo.

* * *

Glasovi časopisja se večinoma strnejo v glasen klic bolesi. Izvzeti so nekateri nemško-nacionalni listi. „Ostdeutsche Rundschau“ piše, da je morilec zadel nedolžno in pravi, da se je cesar sedaj prepričal, da Nemci sicer nastrožje pazijo na svoje pravice, da pa ob takem dogodku odpro svoje srce tudi sočutju. — Socijalno demokratska „Arbeiter Zeitung“ piše določneje: „Karkoli je menil maščevati, cesarica ni bila pravi cilj maščevanja.“ — Zanimivo je, kar piše o tej priliki „Mattino.“ Njegova sodba o Lahih se glasi: „Bolje bi bilo človeku, da je rojen Samojed, nego da mora gledati kot Italijan onečaščenje in sramoto lastnega, nekdanj tako slavnega naroda. V zadnjih štirih letih je bilo uničeno življenje štirih plemenitih ljudij z italijanskim bodalom. Nič več ne smemo govoriti, da anarhisti nimajo domovine. Uklonimo se tedaj usodi. Prelita kri pada na nas. Priznati moramo, da so Caserio, Angiolitto, Lucheni produkt našega etičnega popada, ki se da komaj še popraviti. Torej ni krivično, ako pada sramota njih zlobnosti na nas in utiska na naša čela že od daleč vidni sramotilni znak.“ — Ruski listi z ginljivimi besedami izrekajo Avstriji sožalje ruskega naroda. Srčne izjave ruskega časopisja so naredile na cesarja globok utis.

* * *

Knezoškofijstvo ljubljansko je ukazalo vsled smrti Nj. Veličanstva blage cesarice Elizabete, naj se obhaja prihodnji ponedeljek, t. j. 19. t. m. po vseh župnijskih, duhovnijskih in samostanskih cerkvah ljubljanskega mesta in ljubljanske škofije za pokoj visoke pokojnice slovesna črna maša, ki naj se jutri ljudstvu oznani. V tukajšnji stolni cerkvi bode sv. maša z libero za pokoj cesarice duše v ponedeljek ob 10. uri dopoldne. V isti namen se bode tudi danes zvečer ob 6. uri zvonilo skozi pol ure z vsemi zvonovi po vseh cerkvah cele škofije.

* * *

Zadnje pismo cesarice. V soboto zjutraj je prejel cesar zadnje pismo od cesarice. V tem pismu pravi cesarica, da se počuti prav dobro in da je jako zadovoljna z vspehi zdravljenja v Nauheimu. Cesar prebira večkrat zadnja pisma cesarice.

* * *

Oporoka cesarice. V ponedeljek se je odprla oporoka cesarice. Grad Lainz je zapustila hčeri nadvojvodinji Mariji Valeriji, grad Achilleon na otoku Krfu pa hčeri nadvojvodinji Gizeli Bavarski. Uživanje pa ostane cesarju. Zlatnina, kolikor je je bilo privatna last cesarice in ki predstavlja vrednost več milijonov, se je prodala že pred več meseci in se je dotični znesek porabil za popravo gradu Achilleon ter v podporo nekaterih sorodnikov cesarice. Gotovine ni imela cesarica mnogo. Apanaže je imela letnih

75.000 gld., kateri znesek pa se je porabljal večinoma za miloščino. Tedaj, ko je cesarica povedala svojcem, da je sestavila oporoko, dejala je: „Človek ne ve, kaj se mu lahko nenadoma prigodi.“

* * *

Jubilejne slavnosti, katerih bi se moral cesar osebno udeležiti, odpadejo. Cesarjeva želja je, da se tudi druge priredbe opuste. Dan 2. decembra se oficijelno ne bode praznoval. Naznanjene zahvalne maše ne bo, tujih vladarjev ne bo in tudi deputacij parlamenta, deželnih stolnih mest cesar ne bo sprejel. Razkritje spomenika nadvojvode Albrehta se odloži na nedoločen čas. Cesar hoče v prihodnjih šestih mesecih živeti v samoti in bo sprejemal le ministre in javne funkcionarje, sicer pa nikogar.

* * *

Mrtvo cesarico so položili 12. t. m. v dvojno krsto. Prva je lesena, druga svinčena. Fotoografovali so rano samo za državnega pravdnika. Obraza niso fotoografovali, da ne pridejo fotografije v promet. Truplo so balzamovali. Do balzamovanja so truplo obvarovali gnjilobe z ledom. Cesarica je ležala v hotelu v sobi, kjer je prej stanovala. Kakor v življenju, imela je tudi v krsti črno svilen obleko. Soba je bila polna cvetja, katerega so poslale genevske dame in razni odličnjaki. V rokah je cesarica imela bel križ in rožni venec. Duhovniki so molili v sobi. Tisti, ki so jo videli, pravijo, da je bila tudi mrtva krasna. Na ustnih se ji je kazal srečen usmev. Krsto so že v ponedeljek zaprli. Cesar torej mrtve cesarice ni videl. V torek se je vršilo blagoslovljenje, pri katerem so prisostvovali samo dvorne osebe, zvezni svet in člani avstro-ogerskega poslanstva. Ob krsti so čule do srede usmiljene sestre. Tujcem ni bil dovoljen vstop.

V sredo so jo slovesno pripeljali na kolodvor, kjer jo je čakal dvorni vlak. Do kolodvora spremljevala jo je častna straža. Na tisoče ljudstva je prihitelo gledat sprevod. Vlak se je peljal od Geneve v Basel in Curih, potem čez Predarlško, Solnograd in Linc na Dunaj. V vseh krajih, mimo katerih so peljali mrtvo cesarico, zvonili so z vsemi zvonovi, a na postajah, koder je vojaška posadka, stala je stotnja vojakov z zastavo, da nesrečni cesarici izkaže zadnjo čast. Poleg raznih dvornikov sta se vozila z vlakom tudi zdravnik, ki sta cesarico balzamovala.

Na Dunaj je vlak prišel v četrtek zvečer. Truplo cesarice se je v svečanostnem sprevodu med sto in stotisoči ljudstva preneslo v dvorno palačo. Na mrtvaškem odru je ležala včeraj in danes zjutraj v dvorni župni cerkvi. Včeraj je bil občinstvu dovoljen pristop od 8. zjutraj do 5. ure popoldne, danes pa od 8. ure zjutraj do popoldne. Občinstva se je kar trlo ter so se pojavili pretresljivi prizori ljudske udanosti.

Danes ob 4. uri pop. je svečan prevoz krste v kapucinsko cerkev, kjer se bode vršilo slovesno blagoslovljenje po kardinalu dr. Gruschi v navzočnosti cesarja in inozemskih Veličanstev. Nemški cesar je prišel na Dunaj danes zjutraj, dalje bodo prisostvovali kralji: saški, rumunski, srbski, princ regent bavarski, prestolonaslednik laški in črnogorski, ter zastopniki Angleške in drugih držav. Ruskega carja bode zastopal veliki knez Aleksij. Potem se bode prenesla krsta v grobišče, kamor bode sledil tudi cesar. Tu se bode blagoslovila krsta še enkrat in se izročila potem gvardijanu očetov kapucinov. Čez dva meseca bodo sedanjo krsto položili še v krsto iz dragocene kovine, ki se je že pričela izdelovati, ter jo prenesli na prostor poleg cesarjevič Rudolfove krste.

Streznimo se!

Svet se zgraža nad genevskim zlodejstvom. Žalibog pa, da to vprašanje ni drugzega, nego naraven, nekako nezavesten odpor človeške duše proti ostudnemu zločinu. Čim preidemo na vzroke temu dogodku, čim pričnemo razglablјati, odkod in kako se zverinijo krščeni ljudje, da so končno sposobni z bodalcem moriti nedolžne, skromne, brezorožne žene, pa se razhajamo. Ta sem, oni drugam — vsak po svojih načelnih mislih, oziroma vsak po mislih, ki mu jih je

vcepila njegova vzgoja in ki jih pobira vsak dan iz časopisov. Te dni smo imeli priliko čuti sodbo nekega vaškega Narodovca. V neki stranski, gorenjski dolini županuje. Mož je sicer na videz izobražen, a ko pričneš z njim kak razgovor, brž vidiš, da govori samo „Narod“ iz njega. Tako je bilo tudi, ko se je izražal o zadnjem zlodejstvu. Sobotni „Narod“ je bil napisal dolg pa zelo neumen članek o krščanskih socijalcih. Tisti članek je brodil našemu možu po glavi in zabavljajoč proti duhovnikom in proti delavcem je prispel srečno do tega zaključka, da so krščanski socijanci in anarhisti jedno in tisto.

To dejstvo navajamo, ker si štejemo v svojo časnikarsko dolžnost, da ne analizujemo samo dogodkov, ki nam jih prinaša javnost, marveč da se tudi pečemo z duševno dispozicijo naših ljudi in razkrajamo njihovo pojmovanje. Samo tako moremo vršiti najimennitnejšo svojo dolžnost: vzgojo dobro mislečih Slovencev v našo skupno korist! In v tem oziru je navedeni slučaj tipičen!

Ob taci prilikah pa tudi čutimo grozno odgovornost tistih ljudi, ki slepe strasti polni trosijo strup med naše ljudstvo in se v potu svojega obraza trudijo, da zmešajo glave svojim privržencem. Ta anarhizem v mišljenju, anarhizem v logiki, anarhizem v javnem in zasebnem delovanju je najžalostnejši prikazen. In tisti, ki ga zvičajno gojé, si prisvajajo ime „prvakov“!

Nam se zdi razkroj zadnjega dogodka jaseen kot beli dan in ob zgražanju nad njim ne pozablјamo, da se moramo še bolj zgražati nad tistimi, ki so duševni očetje Caserijem, Vailantom, Ravacholom, Luchenijem itd. Par temeljnih resnic pribijmo ob ti priliki!

1.) Anarhizem je sin socijalne demokracije. Materijalistična socijalna demokracija je vrgla v kot vsako spoštovanje do kakršne koli oblasti in popolnomo nedosledno govori o oblasti, ki jo ima družba nad človekom. Anarhist logički trdi: če smo si vsi jednaki, potem mi ne bo gospodaril nobeden, tudi družba ne. Sam svoj, absolutno nezavisen hoče biti, svoj cesar in svoj bog. Socijalna demokracija je uničila vsak ideal. Namestu tega zida stavbo na sovrastvo delavcev do vseh družih slojev. Sovrastvo, ki izsiljuje iz ust ubogih zapeljancev bogokletstva, podle zabavlјice, surove napade, vodi v svojem nadaljnjem razvoju logičko do bomb in bodal. Sovrastvo do vsega, vzlasti pa do tistih, ki pomenjajo ali zagovarjajo tako avtoriteto.

2.) Avtoriteta in idealizem imata pa jedino trdno oporo v krščanstvu. Kjer se krščanstvo razdira, tam raste socijalna demokracija in se koté anarhisti. Na čelu svojega lista imamo napis: „Neodvisno krščansko socijalno glasilo.“ Ta napis bi moral obsegati program vsacega Slovenca. Kdor ne umeva ali noče umevati pomena teh besedij, je izgubljen za nas, nam je v škodo. Na kolenih bi morali vsak dan zahvaliti Boga, da se je na Slovenskem začelo krepko krščansko socijalno gibanje, ki nižje slojeve ohranja slovenskim idealom. Nekateri sodijo drugače in ne slutijo, da si s svojimi načeli žagajo vejo, na kateri sede.

Dogodek, ki se je izvršil v Genevi, je grozovit. Ob ti priliki pa je naša dolžnost, da si prikličemo v zavest žalostno dejstvo, da se tudi med slovensko ljudstvo sejejo prav tisti nazori, katerim je služilo Luchenijevo bodalo. Boj proti avtoriteti, zaničevanje vseh idealov, sovrastvo do vsega, vzlasti pa do krščanstva, se oznanja tudi pri nas. Čas je, in krvavo je treba, da se vzganemo. Tiste pa, ki nočejo umevati resnosti našega časa, ki v jalovih osebnih spletkah, vsaj indirektno pospešujejo duševni propad med nami, pa poženimo kamor sodijo!

Ganimo se za železnico!

(Izvirni dopis iz Kranja.)

Pričetkom leta 1850., v katerem je prišlo na dnevni red pereče železnično vprašanje: kako zvezati severne pokrajine z južnimi s posebnim ozirom na Trst, s kolikor mogoče direktno linijo, mislilo se je v prvi vrsti na progo čez Predel. Od onega časa do danes, pa so

se pridružili temu načrtu še trije drugi in sicer: čez Ture, Tržič in Bohinj.

O teh progah pisali so se že metre dolgi članki, govorilo se je o njih v različnih zbornicah in naj končno znani inženier Büchelen dokazuje, kakor mu drago, da je prava edino le Bohinjska proga, vender ni še pričakovati v kratkem rešitve tega velepomembnega vprašanja.

Razni krogi, kot zastopniki dotičnih dežel, po katerih se ima graditi ena ali druga proga, nastopajo v tem boju agilno ter se zavzemajo z vso enerģijo za interese, kateri so v zvezi s pridobitvijo dotične proge. Vse se giblje, razmotriva in ugiblje!

Nehote nas pa obhaja misel, zakaj da je tako malo, malo čuti o projektirani progi Tržič, Kranj, Loka, Divača. Ne vemo si stvari drugače tolmačiti, kakor: ali mora biti ta proga popolnoma nesposobna v uresničenje omenjenega namena, ali pa so nesposobni le dotični faktorji, kateri so poklicani, potezati se in varovati interese onih pokrajin, po katerih ima teči ta železnica. Nam se zdi najbolj verjetno zadnje. Vidimo te faktorje, kako mirno gledajo, kako nas tujec odriva, kako hoče uveljaviti le svoje koristi, ter — molčijo!

Pred kratkim je došel trgovinski minister dr. Bärnreither v spremstvu barona Šveglja, dr. Schafferja in K. Luckmanna v Tržič. Po raznih poročilih soditi, si je ogledal tamošnje, uže obstoječe tovarne, posebno pa projekte za električne naprave z več ko 2000 konjskimi silami, katere mislijo tam graditi. Mi pa dostavljamo, da trgovinski minister ni prišel edino le proučavati električne naprave, dasi so velikega pomena, ampak z ozirom na to, da si je ogledal ob enem projektirano Bohinjsko in Predelsko železnično črto, smemo opravičeno sklepati, da se je tudi tu kolikor toliko za tržiško progo zanimal. Po zdravi kombinaciji bi že električne naprave same po sebi, katere bi bile velike važnosti za napredek obrti in trgovine, dosedaj na tem polju že zelo razvitega tržiškega trga, zamogle uplivati na zgradbo prihodnje železnice. Kakor rečeno, ta proga teči bi imela mimo mest Kranja in Loke. Kakega pomena bi bila proga Tržič v trgovskem in obrtnem oziru tudi za ti dve mesti, se nam ne zdi potrebno povdarjati. Zveza s temi mesti bi izvestno povzdignila lokalni promet.

Pokojni deželni poslanec Globočnik bil je zastopnik mest Kranja in Loke, in je bil kot tak pristaš ravnokar imenovane proge. Kakor marljiva bučela je nabiral podatke v to svrho, to vprašanje temeljito proučaval, pri sejah deželnega zbora pa o tem intenzivno posegal v debato. Toda dosegel ni svojega namena, a zakaj —?

Premislil je, a kakor se kaže z njim tudi njegova težnja. Iz zanesljivega vira vemo, da je imel ta mož ravno o tej točki mnogo nabrane gradiva. Ne moremo si misliti drugače, da bi isto ne prišlo v roke vsaj približno tako sposobne osebe, katera bi zamogla pričeto delo nadaljevati. Toda malo imamo upanja! Pri nas Slovencih cvete le navidezno narodnjaštvo, nikakor pa ne oni plemeniti čut, ljudstvu pomagati do blagostanja. In kako gospodarstvo! Iz narodnega premoženja izdajajo se stotaki, a jemajo se zanje — vinarji. Da, v narodno-gospodarskih vprašanjih smo še pravcati Abderitje.

Kdo naj sedaj zastopa, kdo naj se poteza za rečeno stvar? Po našem mnenju — odbori mest, kateri imajo pričakovati od te proge pospeševanje svojih interesov. Ta pa je v prvi vrsti odbor kranjskega mesta! A, hic haeret aqua?! To je kaj drugzega, ko bi mi vedeli, da pridemo do tega zaključka, da bi bil to rezultat naših razmotrivanj, ne bi skušali pogledati v dno teh rerum naturalium. A prepozno! Nam je namreč prav dobro znano, da ima mestni zastop kranjski prav mnogo skrbij, posebno sedaj, ko je na dnevnem redu vodovodno vprašanje.

Po našem mnenju je ta točka vsaj istega pomena. Ne moremo pojmiti te brezbriznosti mesta Kranja in družih interesovanih krajev.

Ako bi bila proga Tržič v resnici tako ničevna, bi jo tudi gotovo merodajni faktorji že davno črtali iz glavnega projekta. Da se to ni zgodilo, nam pričuje ravno prihod trgovskega ministra v Tržič. Le brezbržnost ali nevednost naših, za to poklicanih mož je vzrok, da se ta proga izmed vseh štirih najmanj omenja. In kaj čuda potem, da smo siromaki? Nam je sicer znano, da ima najbrže ista proga največ prihodnosti, katera bode tekla najbližje posestev barona Švegl-ja, kljub temu pa to še ni tak vzrok, da bi morali držati roke v žepu!

Prihod trgovskega ministra nam bode v bodrilo, zavedati se dejstva, da se tretje osebe zanimljejo za nas, dočim se mi zase — ne!

Izvirni dopisi.

Iz Novega Mesta. (Odgovor „Narodovemu“ dopisniku.) Nekdo iz Novega Mesta odgovarja v „Slov. Narodu“ dne 10. t. m. na moj, v „Slov. Listu“ priobčen dopis z dne 13. avgusta t. l., tedaj na dopis, kateri je bil že pred enim mesecem objavljen. Z ozirom na to in pa na veledomišljavo pisavo „Narodovo“ skoraj da bi ne bilo vredno odgovarjati. Jaz sem davkoplačevalec in volilec v mestnej skupini, menim torej, da imam kakor vsak volilec pravico svoje želje, zadevajoče korist vsega mesta, v javnih listih razpravljati, tembolj še, ako izražujejo želje velikega števila volilcev. Ker je dr. Tavčar naš poslanec, a „Slov. Narod“ njegov organ in skoraj last, izbral bi si bil jaz za priobčitev svojega dopisa najraje ta list. Ker pa tudi znam, da dr. Tavčarju neljubi dopisi navadno padejo v uredniški koš, sklenil sem svoj dopis priobčiti v našem edinem neodvisnem „Slovenskem Listu“. To sem storil z najboljšim namenom, drezati nekoliko našega poslanca dr. Tavčarja, ker se vprašanje o našem mestnem vodovodu že okoli pet let vleče, ker je dr. Tavčar že v dveh poročilih volilcem zagotavljal, da se bo za vodovod neumorno potegal, ker pa zadnji dve leti o svojem delovanju niti poročat ni prišel, niti je v svojem organu kaj javil, kako stvar z našim vodovodom stoji in napreduje, med tem, ko se v vseh družih krajih vodovodi gradijo. Moj dopis bil je mestnega volilca dostojen, zahteval sem v smislu družih volilcev vendar enkrat kako vidno dejanje poslanca dr. Tavčarja za naše mesto. Zasluge dr. Tavčarja za leposlovje, razna društva itd. so nam znane, znan nam je njegov talent in njegov sedanjí upliv. Mi Novomeščani smo pa g. dr. Tavčarja pred vsem zato poslancem volili, da v prvi vrsti naše gospodarske interese zastopa, da v dosego tega ves svoj upljiv uporabi. In ker temu ni tako, bi jaz, kakor volilec v zvezi z drugimi meščani vendar enkrat tudi kako vidno zaslugo našega poslanca za naše mesto rad ugledal in to v zadevi tolikokrat omenjenega in obljubljenega vodovoda. Pregovor pravi: obljuba dolg dela. Dr. Tavčar bi nas v svojem „Slov. Narod-u“ lahko v fazah napredka vodovodne zadeve sproti poučeval, saj je to bolj važno za nas, kakor sto večkrat prav nepotrebnih, narod razkrajajočih in bratomornih člankov. Nam je na tem, da dr. Tavčar v Novem Mestu ne obvesti o svojem delovanju samo svojih ožjih tovarišev, temuč da ima v tem oziru vse volilce v enakem spoštovanju.

„Narodovega“ dopisnika z izrazi kakor „človeče“, kateremu se hoče „posvetiti“, i. dr. si pa dovoljujem uprašati, kako si drzne v tako arogantnih besedah mene lažij javno dolžiti, katere sem jaz neki trosil v dopisu na „Slovenski List“? Povedano mu bode, da moj brez vsake neresnice 13. avgusta t. l. priobčen dopis je bil moj prvi dopis na „Slov. List“? Dalje ga lažnika imenujem, ker trdi, da večina mestnih inteligentnih volilcev odobrava „Narodove“ članke proti Gregoriču in Koblarju; nasprotno, gre naj med inteligentne volilce in prepriča se, da nad tri četrtine teh volilcev, kateri so „Slov. List“ in „Slov. Narod“ brali, najodločneje obsojajo tako strastno, nestrpno pisarjenje in napadanje raznih domoljubnih mož po „Narodu“. Vsi treznomisleči grenko obžalujemo, da se še ljudje, ki se inteligentnim prištevajo, med narodom

nahajajo, ki tako, naš mili narod toli razkrojujačo, pogubonosno politiko odobrujejo, med tem, ko nosi vsaka njih beseda na sebi pečat prave podivjanosti. Kakošna inteligenca ste to? Hribovsko pobijanje s kolom, uničevanje svojega brata in bližnjega itd. je izrodek strastipolnih divjakov, a ne inteligentnih mož. Dr. Tavčarju svetujete, naj ne odgovarja poštenim, nanj apelujočim volilcem. Vas bode li dr. Tavčar poslušal? Mislim, ako ima kaj poslanske vesti, da ne! Kako si drznete volilcu, odrekati pravico, da v javnem listu vročo željo v za nas prevažni zadevi izreka, poslanca k dejanju po triletni nedelavni dobi priganja? Kdo Vam je dal mandat imenom vseh volilcev tako ošabno in drzno zoper svojega someščana volilca pisariti? Kako in kedaj ste prišli do pripričanja, da je samo in edino Vaše oblastno mnenje pravo in merodajno in da proti Vašemu prepričanju nima nihče besedice črhni? Kdo ste Vi, ven z imenom, da bomo znali, kdo hoče svoje nezmotljivo mnenje vsem drugim oktroirati? Kdo vas je pooblastil, se za našega poslanca dr. Tavčarja potegovati, med tem ko drugim meščanom volilcem odrekate pravico, poslancu pohlevne želje izjavljati in ga k delu priganjati? Ako imate tako veselje s kolom klatiti, ne rabite ga proti staremu meščanu, temuč hodite tje, odkoder ste prišli, ker za tako smešno napeto klastenje po „človečetu“ someščanu ni prostora v našem mestu, tem manj še, da bi si dali po tacih inteligencah predpisovati, v katerem listu bomo svoje dopise priobčevali.

Z Goriškega. Izv. dop. 12. septembra. Dolgo, dolgo ni bilo ne duha ne sluha z Goriškega. Iz različnih razlogov je Vaš dopisnik molčal in le „od daleč“ opazoval gibanje v vseh taborih. Čakal sem, da bi drugi se oglasili in novice prinašali iz naše pokrajine, saj ob svojem času je bilo menda slavno uredništvo zelo nadlegovano, pa le s privatnimi pismi — in ne z dopisi. Pričakoval sem, da bodo dotični prijeli za pero in naše razmere po resnici osvetlili. Toda čakam in čakam in še danes nič ni. Vrh tega sem od več strani zelo nadlegovan, naj se zopet oglasim, zato pa zopet nekaj!

Najvažnejše na Slovenskem je sedaj to, da je dr. Tavčar ukor izposloval dr. Gregoriču in Koblarju. Kaj tacega ni nihče kedaj mislil in niti od daleč kaj tacega slutil. Tako zlorabiti deželno odborništvo ne proti — Nemcem, nego proti delavnim slovenskim rodoljubom, to je nezaslišano! Ali so kranjski Slovenci zato zaupali mandat in deželno odborništvo dr. Tavčarju, da bi pridne delavce in nesebične rodoljube uničeval.

Prav dobro nam je še v spominu, kako so nekateri listi nevstrašeno branili politično svobodo duhovnikov nasproti svojim predstojnikom. Z dokazi in praktičnimi slučaji so slovenski listi ob svojem času ovračali načelo, da je duhovnik politik odvisen od svojega škofa tudi v političnih rečeh. Tavčarjev list je tudi to načelo zagovarjal leta in leta in navajal različne slučaje ter ponatiskoval dopise iz različnih slovenskih listov.

In zdaj je isti Tavčar s svojim slovečim ukorom sam sebi dal pljusko po zobeh in z enim mahom vse svoje večletno pisarjenje o politični svobodi uničil. In vendar ne da se primerjati zveze, oziroma odvisnosti deželnega uradnika od deželnega odborništva z zvezo med duhovnikom in škofom. Vsekakor je pač deželni uradnik manj odvisen od deželnega odbora oziroma od posameznih udov istega, kakor pa duhovnik od svojega škofa. Saj deželni odbor ni družega, kakor izvršujoč organ deželnega zbora in zveza med uradniki in odborom je pač malenkostna. Zato pa je tem večja razburjenost nastala tudi na Goriškem zaradi teh ukorov. S tem ukorom je dr. Tavčar sam sebi in svoji stranki vrv postavil na vrat. Mi na Goriškem dr. Tavčarja več ne upoštevamo in le pomilujemo ga, da je tako globoko padel. In mislim, da posledice tudi na Goriškem ne bodo izostale. Samo g. županu Hribarju priporočamo, naj pretrga zvezo z najnovejšim odpadnikom, ker drugače utegne se pripetiti, da bodo pokrajinski Slovenci začeli boj proti Ljubljani in sploh proti

Kranjcem, kakor ob času ilirske ideje. Do časa še svarimo in opominjamo, da ne bo kesanje — prekasno.

Politiški pregled.

Položaj med strankami v Avstriji ni nič bolj jasen. Smrt cesarice je obrnila nase vso pozornost. Ob tem dogodku se je pozabilo skoro na avstroogersko nagodbo. Nekateri optimisti menijo, da bode smrt cesarice močno uplivala na položaj v Avstriji. Da se motijo, priča izid graških občinskih volitev.

Prva seja drž. zbora bode namenjena samo izrazu sožalja. Predsednik-starosta poslanec Zirkan bode dal izraz čutilom zbornice. Drugi dan bo predsednik-starosta obvestil o tem cesarja v posebni avdijenci. V drugi seji dne 28. t. m. se bode volil predsednik in dne 30. t. m. se začne redne seje.

Mladočeški poslanci jutri ne bodo zborovali. Počakati hočejo sklepov, ki jih bode storila konferenca izvrševalnega odbora desnice. Poroča se, da bodo 15. oktobra pričeli izdajati novo glasilo, ker jim diktatura „Narodnih Listov“ več ne ugaja.

Dopolnilne volitve za državni zbor. Na mesto umrlega dr. Vašatega se vrši dopolnilna volitev dne 20. oktobra. Na mesto dr. Slavika, ki je odložil mandat, bodo zaupni možje v ponedeljek določili kandidata. Doslej se je oglasil le Sokol, sin drž. poslanca. Dne 25. oktobra se vrši volitev na mesto dr. Grobelskega. Poljski osrednji volilni odbor je ponudil kandidaturo bivšemu dež. poslancu vitezu Moyzi.

Občinske volitve v Gradcu so se v torek vršile za III. razred v znamenju najkrutejšega nemškonacijonalnega terorizma. Nemškonacijonalni kandidati so zmagali s približno 1570 proti 673 glasovi, katere je dobila avstrijska patrijotična stranka. Socijalnodemokratski kandidat Resel je dobil 331 glasov. Krščanskosocialni „Grazer Extrablatt“ pripoveduje, da so pred njegovo uredništvo položili bombo, ki se pa ni užgala, ker je užigalna vrstica ugasnila. Za II. in I. razred bodo volitve 27. septembra in 4. oktobra. Iz Nemčije prihajajo graškim Wolfovcem čestitke.

Dunajski okrajni šolski svet je sklenil, naj se v šolah ločijo krščanski otroci od židovskih.

Schulverein je 10. t. m. imel v Karlovih varih svoj občni zbor. Antisemiti, katerim nekaj časa ni bilo po volji židovsko vodstvo, so se sedaj združili z Židi v obrambo Nemštva. Vsled tega je mnogo podružnic oživelo. Dohodkov je imelo društvo 204.000 gld. Prebitek je 13.616 gld.

Na Laškem je anarhizem pričel res bujno cvesti. V Milanu so te dni raztresali listke s pozivom, naj se ljudstvo upre obstoječi državni upravi. Jednega raznašalca so aretovali. Pri aretovanju je upil: „Živela anarhija!“ „Smrt kralju!“ Aretovanca je na policijo spremila znatna množica ter je poslopje napadla s kamenji. Nekdaj je bila Italija dežela velikih duhov, danes postaja dežela anarhistov! V raznih drugih laških mestih so aretovali brezštevila anarhistov, ki groze, naj se svet pripravi na velika dejanja njihovih somišljenikov.

Proti anarhistom. Vsled strašnega umora v Genevi se bodeta skoro gotovo tudi vladi v Švici in na Angleškem vzdramili ter pričeli ostreje postopati proti anarhistični svojati. Doslej so anarhisti v teh deželah imeli največ svobode. V Curichu je nedavno 15 laških in 1 nemški anarhist imelo sestanek, na katerem so sklenili, da mora sedmorica izmed njih umoriti kakega vladarja. Najprej naj bi pal predsednik francoske republike ali pa laški kralj. Na sestanku je bil baže tudi Lucheni, ki je sedaj umoril našo cesarico. Jeden zarotnikov je stvar izdal francoski policiji in sum tega izdajstva je padel na Luchenija. Pred 14 dnevi so se zarotniki zopet zbrali na posvetovanje. Lucheni je moral poslušati najhujša očitanja. Razsrdil se je ter je odšel s prisego, da v 14 dneh ubije kakega kralja ali kraljico. — V 19. stoletju je bilo umorjenih 13 kronanih glav. Nekateri listi zahtevajo, naj se določi, da se bode odslej anarhistične morilce mučilo z batinami. Smrt

ni zanje prava kazen. Njihovo smrt živeči anarhisti povečujejo in žele si ravno tako „slavno umreti.“ Za Luchenija, katerega po genevskih postavah ne morejo obsoditi na smrt, bi bila taka kazen kaj pripravna. Sklicala se bode skoro gotovo mednarodna konferenca, ki bode določila skupno postopanje vseh držav proti anarhističnim zverem.

Nemškega cesarja večnih govorov postajajo siti že Nemci v „Reichu“. „Leipz. Neueste Nachrichten“, se vprašujejo začudeno, kje je odgovorni državni kancelar, ko cesar v svojih govorih govori vedno le o tem, kaj je on obljubil, kaj je on storil in kaj bode on še vse storil. Izrazi cesarjevi so izrazi absolutnega vladarja. List pravi, da taki govori ponižujejo ugled krone. — Kakeršen narod, tak cesar! — Avstrijski Nemci še vedno ne razumejo, da bi težje dihal, če pridejo pod prusko gospodarstvo. V Solnogradu je 8. t. m. nemškemu cesarju napival pri zborovanju nemških bučelarjev c. kr. ministerski svetnik vitez Beck pl. Mannsagetta. Povdarjal je, da nemški cesar čuti z zatiranimi avstrijskimi Nemci. — Slava avstrijskim c. kr. ministerskim svetnikom!

Francoska se je odločila, da ustanovi v Zagrebu svoj konzulat.

Dreyfusova afera se nikakor ne suče tako po volji Židov, kakor so mislili, da se bo. Predsednik francoske republike Faure se je izrekel najodločneje proti reviziji procesa. Če bi ministri ne bili njegovega mnenja, odpove se pred sedništvu, a zopet kandiduje. Vojni minister Zurlinden se tudi ne more odločiti, ter je pregledajoč akte spoznal, da se ne more z glavo skozi zid. Njegovo stališče je že precej omajano.

V Španiji so vsprejeli mirovne pogoje ameriških zjedinjenih držav. Dne 1. oktobra se bode v Parizu državi konečno uravnali. Hud udarec bode za Španijo, ker bode morala prevzeti ku banski državni dolg. Od Filipinov dobi Amerika otok Luzon z 3 $\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev. Kje so sedaj nekdanj mogočne kolonije španske? Nekaj časa so se sicer Španci upirali vsprejeti pogoje, a udali so se prepričevalnim besedam ministerskega predsednika Sagaste, ki jim je razložil, da so vojna sredstva Španije povsem nezadostna. Španija je prišla tako daleč, da so vojaki v kolonijah in na bojnih ladijah morali v pravem pomenu besede stradati. Vlada Cerveri ni dala nikakega načrta. Cervera je odjadral v boj, ne da bi imel na ladijah zadostno oglja.

Na Kretu je večina velesil poslala nove vojaške čete. Kristjani se zbirajo in baje korakajo proti Kandiji. Iz Kaneje javljajo, da so admirali prijavi eksekutivnemu odboru za pomirjenje otoka nastopne sklepe, vsprejete soglasno od evropskih velesil: 1.) Vsi provzročevalci nemirov se odpravijo z otoka; 2.) istotako se odpravijo turški vojaki; 3.) iz vseh javnih uradov se odpravijo podaniki turški; 4.) guvernerjem na Kreti bode imenovan princ Jurij Grški. Hiše, iz katerih se je na Angleže streljalo, se bodo demolirale.

Med Kino in Japonom se vrše pogovori, v svrhu skupnega postopanja, ki bi bilo velike važnosti za obe državi.

Na Koreji so ostrupili kralja in kraljeviča. Jednajst dvornikov so zaprli.

Domače novice.

Osebnosti. Premil. gosp. knezoškof Na-potnik se bode danes udeležil pogreba cesarice. — Za prednico tukajšnjega uršulinskega samostana je izvoljena č. mati Agneza Gula. — Čeha gosp. dr. Karla Linhart je deželni odbor imenoval za zdravnika v brdskem zdravstvenem okrožju. Služboval je doslej v sežanski občini.

Na znanje! Vsled strašnega dogodka, ki je vso Avstrijo zagrnil v najglobokejšo žalost, sklenil je pripravljalni odbor za vseslovensko delavsko slavnost, da ista letos izostane. Ravno isti dogodek pa je pripravljalnemu odboru tembolj utrdil prepričanje, da je združenje slovenskih delavcev na krščanskih načelih nujna potreba v očigled predrznosti barbarskega anarhizma in posestrime socijalne demokracije. Zato

se bo nameravana vseslovenska delavska slavnost vršila z istim vspehom prihodnje leto, najbrž meseca majnika. Vsa društva, ki so svojo udeležbo bila že prijavila, prosimo, da pri svojem sklepu ostanejo; svetujemo tudi, naj se v svrhu tem mnogobrojnejše udeležbe za prihodnje leto v posameznih društvih nabira nekaj fond, iz katerega se bodo pokrili stroški udeležbe. Na svidenje torej prihodnje leto! Z bratskim pozdravom — pripravljalni odbor za vseslovensko delavsko slavnost.

„Vsi kot en mož“ — pravi Jakob Dimnik v „Učiteljskem Tovarišu“, — „stojimo učitelji za dr. Tavčarjem“, in sicer zato, ker je Tavčar na učiteljski večer pripeljal „Sokole“, ker se je udeležil koncerta in banketa in ker je napravil napitnico (o svobodni duši!) No, na shodu je bil tudi mil. g. knezoškof dr. Jeglič. Nam se globoki poklon g. Dimnika pred dr. Tavčarjem zdi komaj resničen glede besede „vsi“. Sicer je pa ta poklon od strani učiteljstva sploh malo dostojen, ker se je dr. Tavčar zadnja leta v svojem glasilu odlikoval le z zvezo z Nemci in z butanjem po krščanstvu, kar se pa ne strinja s poklicem slovenskega učiteljstva.

Ogorčenje proti Lahom je vsled smrti cesarice buknilo na dan skoro po vseh večjih avstrijskih mestih. Razburjenje množic ni težko umeti — vsi politični morilci zadnjega časa so iz blažene Italije. Tudi morilca cesarice avstrijske, v katere deželah se Lahi dobro rede na stroške domačega prebivalstva, je rodila Italijanka. Za Caserijem Angiolitto, za Angiolittom Acciarito in sedaj Lucheni . . . V Ljubljani je že preteklo soboto zvečer in tekom nedelje prišlo do ostrih spopadov med slovenskimi in laškimi delavci. V ponedeljek zjutraj je več sto slovenskih delavcev pregnalo laške zidarje o vseh tukajšnjih stavb. Lahi so trumoma zapuščali mesto. Slovenski delavci pri demonstracijah niso rabili sile. Župan Hribar, ki je v ponedeljek obljubil, da bode posredoval v korist slovenskih delavcev, je naslednji dan izdal oklic, v katerem jim pravi, da se bode z njimi ravnalo z vso zakonito strogostjo, če ne odstopijo od svojih zahtev, ki so, kakor smo mi razumeli, merile nato, da naj se tukajšnji stavbeniki poslužujejo domačih delavcev in ne sinov one države, katere sinovi vsako leto osrečujejo narode z anarhi stičnimi atentati. G. župan se v oklicu sklicuje na mirne laške delavce. Res pa je tudi, da je več teh mirnih laških delavcev zaprtih radi razžaljenja Veličanstva. V torek je nekaj Lahov zopet delalo. Stražili so jih vojaki. — V Trstu Lahi kljubu smrti cesarice niso prenehali z razveseljevanji. Vsled tega je okolu 1000 ljudi v nedeljo hrupno demonstriralo pred dotičnimi lokali. Razbili so mnogo šip. Veselice so morale prenehati, istotako predstave v gledališčih. Množice so glasno klicale: „Proč z Italijani!“ „Živela Avstrija“. Pred kavarno Commercio in slovenskimi gostilnami prirejale so se ovacije. V Giardino publico je svirala godba. Množica se je navalila nanjo ter ji razbila instrumente. Tudi tržaški „Piccolo“ je doživel sovražno demonstracijo. Moral je zapreti okna. Pred hišo laškega telovadnega društva „Ginnastiche“ so člani tega društva vsprejeli množico s kamenjem. Množica je mladičem primerno, odgovorila. Predno se je demonstracija končala, zapela se je cesarska pesem. Več oseb je aretovanih. V ponedeljek je bila izredna seja tržaškega mestnega sveta, v kateri je 20 svetovalcev predlagalo resolucijo povodom izgrediv v predzadnji noči. V resoluciji, ki je bila soglasno vsprejeta, pozivljejo vlado, da policiji da potrebna navodila glede vzdrževanja reda in da odstavi one organe, ki niso kos svoji nalogi. Občinski svetnik Rasovich je očital policiji, da je prizanesljiva proti osebam, ki kalé mir. Vladni zastopnik baron Conrad je odločno zavračal to očitiranje ter je izjavil, da jeden sam občinski svetnik ne more presojati postopanja policije, katera je od govorna vladi, a ne občinskemu zastopu. Vlada pozna svojo odgovornost glede javnega miru ter ne potrebuje naukov od obč. zastopa. Nemiri so se te dni deloma ponavljali. Pripravljeno je bilo vojaštvo. Blizu „Ginnastiche“ zbralo se je v torek zvečer tudi okolu 300 Lahov, ki so kri-

čali: „Evviva l' anarchismo!“ „Abasso il lutto!“ „Avanti! Avanti, avanti!“ Policija jih je potisnila na dvorišče policijskega inspektorata v ulici Chiozza, kjer so jih proglasili aretovanimi. Mej aretovanimi so 3 laški doktorji, 1 profesor, 1 inženir in 4 Rasovich ter skoro vsa elita tržaške irredente in le malo delavcev. Našli so pri njih revolverjev in bodal. Zaslišavanje je trajalo do 3. ure popoldne, 140 so jih izpustili na svobodo, 23 pa so jih odvedli v zapor. Tržaški delavci, ki stanujejo okolu sv. Jakoba, po Reni, okolu sv. Justa, po Barrieri, v ulici Solitario in drugih stranskih ulicah so v torek na upravninljiv način manifestovali svoje sočutje do vladarske hiše. Vse so povili v črnino: vrata, svetiljke, okna, napise i. t. d. Kako vse drugače je po drugih delih mesta, kjer stoje palače in bivajo visoki gospodje. — Na Dunaju so spodili Lahe iz raznih gostilnic. V „Venedig in Wien“ so odpustili vse laške gondolirje in pevce. Prodajalke na sadnem trgu so polivale laške delavce z vodo. Bili so tudi nemiri, ker se ni hotelo zapreti borze. Tudi na Reki in v Celovcu se je Lahom slabo godilo. V Budimpešti so jih pregnali iz vseh gostiln. Nemškonacionalni časopisi vedo skoro samo o demonstracijah v Ljubljani in v Trstu. Krepko jih je zavrnila „Reichswehr“, trdeč, da razburjenje temelji v globokem patrijotičnem čuvstvom naroda, ki je hudo užaljeno. Da so bile te besede izrečene ob pravem času, dokazujejo klici tržaških irredentovcev: „Živela anarhija!“ in pa dejstvo, da so plesali, ko je jokala država in se je v žalosti topil nje vladar. Da so bili tudi v Nemčiji nemiri proti laškemu delavcem in sicer tako ostri, da so Lahom izgrezniki zažigali stanovanja, to nemškonacionalni listi prezrú!

Nov umor. Lahi ne mirujejo. Te dni je zopet pala nova žrtev. Na soškem mostu pri Gorici so v nedeljo po noči Lahi zabodli Ljubljančana g. Makso Friškova, uradnika v papirnici v Podgori.

G. prof. Hubad je nastopil službo pri „Glasbeni Matici“ in prevzel pevski zbor, solopetje, kontrabas i. t. d. Upeljala se bodo tudi predavanja o glasbi za širše občinstvo. Tudi predavanja je prevzel g. Hubad.

Ustanovite stavbinsko šolo! Dogodki zadnjih dni kažejo, da bode resno treba misliti, kako pridobiti zadostno število sposobnih slovenskih zidarjev, ki bodo lahko v vsakem oziru tekmovali z laškimi. Zidarska šola „Slovenskega zidarskega in tesarskega društva“ je v tem oziru marsikaj dobrega storila in marsikaj se je spremenilo na korist domačih delavcev, odkar deluje to vrlo društvo. A sredstva tega društva ne zadoščajo. Treba širše stavbinske šole! Na dan ž njo — podlago so slovenski zidarji že sami ustanovili v svojem društvu. Slovenski deželni odborniki kranjski imajo tu široko polje resnega dela!

V Postojini imajo zaprtega zasebnega uradnika Kollerja iz Reke, ker je klical „Živela anarhija“.

Iz Šiške se nam poroča: Nasproti naše šole bodo zidali Salezijanci svoj zavod in veliko cerkev lurske Matere božje. Č. g. Janez Smrekar je že kupil stavbišče. Šiškarji se veselimo, da bomo imeli božjo službo doma.

Nad 90 rimskih grobov so že izkopali v Ljubljani na stavbišču, kjer gradi g. Grajžar iz Vodice nasproti Bavarskemu dvoru novo hišo. Deželni muzej je že dobil brezštevila izkopin: vrčev, steklenic, ogledal, leščerb in nekoliko novcev.

Razstava slik gosp. akad. slikarja Germa je že otvorjena v deželnem muzeju Rudolfinumu. Razstava je odprta od 9. ure dop. do 5. ure popoldne. Vstopnina je 20 kr., dijaške vstopnice 10 kr. Uhod je s Tržaške ceste.

Na Dobrovi pri Ljubljani je premil. gosp. knezoškof dr. Jeglič preteklo nedeljo ognjegasnemu društvu blagoslovil orodje. Na orodjih se blišči: „Albert Samassa. Laibach.“ Samasso podpirajo Slovenci, zato bi bilo prav, da bi Slovenci, ko pri njem naročajo, zahtevali naj na izdelke postavi namesto „Laibach“, slovensko „Ljubljano“.

Drobne novice. V Šoštanju so narodnjaki sklenili radi cesaričine smrti nositi jeden mesec

na rokavu črne znake žalosti. — Na Bledu se je večji del lepega posestva Finžgarjevega parceliral in razprodal. — Tržaškega slovenskega obč. svetnika Dollenza so v kopeli „Excelsior“ napadli laški obiskovalci kopeli ter metali vanj blato, ki je znamenje laške kulture. — Pokojnemu nadučitelju Fr. Govekar namerava „Učiteljsko društvo“ uzidati spominsko ploščo nje govi rojstni hiši v Idriji. — V spominski knjigi Aljaževega stolpa je upisan letos 201 turist. — V Zgornji Paki pri Črnomlju je 9. t. m. ogenj naredil štirim posestnikom škode za 7000 gld. — Famosni laški agitator slepar Martinolich pride v Rovinju vendar le pred porotnike. Lahki se tega zelo vesele. — Sadna razstava, katero je mislila prirediti kranjska kmetijska družba, za letos izostane.

Šole so se pričele. Prav bi bilo, če bi ljubljansko županstvo slovenske stariše pred začetkom šol obvestilo s posebno okrožnico, naj ne pošiljajo svojih otrok v nemške šole. Je pač na svetu samo jeden Podlipný!

Na ljubljansko žensko učiteljsko se je oglasilo za I. letnik 94 učenk, a vsprejeti se jih sme le 40, tako da bo več kot polovica godnih morala ostati na pragu zaželjenih študij.

Na Brezjah zidajo Lahi samostan. Dne 13. t. m. so bili tudi ondi nemiri proti njim. Lahki so se ustrašili in nekaj dni niso delali. Polir je šel po pomoč v Radovljico.

Iz Kroke se nam poroča, da je dne 14. t. m. okolu 1/2. zjutraj pričela v Spodnji Kropi gorati kovaška delavnica pri mostu. Da se ni ogenj razširil, gre hvala slavnemu kroparskemu ognjegasnemu društvu, njegovemu podpredsedniku g. Antonu Kokaču in slavnemu županstvu, ki so hitro prihiteli na pomoč in ogenj udušili.

O veliki nesreči se poroča iz Ajdovščine: Ondotni dacar je v hiši trgovca Malika pečatil sod špirta, špirit se je unel in sod je eksplodiral. Dacar in gospa Malik sta bila tako opečena, da je prvi takoj umrl, gospa pa po več ur trajajočih mukah. Hiša je pogorela do tal. Ponesrečeni dacar je zapustil 8 nepreskrbljenih otrok.

Hudi udarci. Notarijat v Ljutomeru je dobil Nemec Julius Thurn, dosedaj notar v Logatcu. Mož še v terni ni bil. S tem je omajana slov. večina v spodnještajarski notarski zbornici. Nedavno je prišel v Marenberg namesto dosedanjega slovenskega sodnika nemški sodnik, v Mariboru je postal drž. pravdnik Nemec dr. Bonvir. Ali je še možno podpirati vlado, ki tako s Slovenci ravna?

Iz duhovniških krogov. Stolni kanonik dr. J. Koren je imenovan pravim konzistorijalnim svetnikom. — Profesor dr. Josip Dolenc je imenovan naslovnim konzistorijalnim svetnikom. — Gosp. dr. Josip Gruden pride kot prefekt v v Alojzijevišče. Gospod Karol Jaklič, beneficijant na Vačah, gre kot župni upravitelj na Prežganje; gosp. Andrej Krajec iz Šmihela pri Novem Mestu kot beneficijant na Vače; novomašnik g. J. Hartman gre za kapelana v Šmihel; g. Josip Švigelj gre iz Poljan kot kapelan v Senožeče in g. Valentin Oblak iz Senožeč v Poljane. — Bogoslovec sekovske škofije Jurij vitez Langar Podgoro je vsprejet v ljubljansko škofijo ter se mu je dovolilo, da študira v Inomostu. — Župnik pri Sv. Trojici pri Cerknici č. gosp. Simon Jan. je po 52letnem župnikovanju šel v pokoj.

Prizivna komisija za osebno dohodarino. Za člene prizivne komisije so imenovani gg. dr. Viktor Pessiak, tajnik finančne prokature; Ferd. Avian, finančni tajnik; Anton Mrak, rač. revident; Ivan Tratnik, finančni svetnik v p.; Albert Samassa, tovarnar, vsi v Ljubljani; Karol Puppo, trgovec v Kranju; Anton Hauff, poštar v Kočevju, in Martin Bukovec, mlinar v Toplicah pri Zagorju. Za namestnike so imenovani gg.: dr. Ivan Mrak, finančni svetnik; dr. Rudolf Roschnitz, finančni komisar; Karol Pogačar, finančni komisar, vsi v Ljubljani; Fran vitez Langer, grajščak v Bršlinu; Jakob Dereani, trgovec v Žužemberku; Fran pl. Garzarolli, posestnik in župan v Senožečah; Gregor Lah, posestnik in župan v Ložu, ter Robert Braune posestnik v Kočevju.

Slomšekova ustanova. Celjska „Domovina“ piše: Leta 1900. obhaja slovenski narod stoletnico rojstva Prešerna in Slomška. Dočim zbira „Slovenija“ za spomenik svojemu največjemu in najljubšemu pesniku, pozablja skoro na družega velikana, na A. M. Slomškega. Toda ne! Tudi stoletnica rojstva Slomšekova mora se proslaviti dostojno; i njemu na čast postaviti se mora spomenik, pa ne spomenik bronast ali kamenit, temveč v podobi dobrodelnega namena in to je: Slomšekova ustanova. V to svrhu se je sestavil v rojstnem kraju Slomškovem, na Ponikvi, poseben odbor, ki bo nabiral po vsem Slovenskem prispevke za to ustanovo, namenjeno slovenskim dijakom, v prvi vrsti štajerskim in koroškim.

Iz Istre se nam piše: Kolo naših političnih razmer vrti se še vedno po starem, popolnoma zgrešenem potu. Bila je splošna nada, da bo z novim parlamentom kaj boljše za nas, pa je vse pri starem ostalo. Italijanska stranka vlada z občudovanja vredno drzovitostjo za svoje cilje, a vlada gleda vse to apatično, kakor da se ne gre tudi za njeno kožo. Pričakovalo se je, da bo novi namestnik Göess kaj bolj odločen, a je videti, da se ravna le po volji svojih svetovalcev v rumeni hiši v Trstu, kjer se še niso znebili starih stradicij, „da so primorski Slovani nevarni Avstriji, ne pa Italijani“. Prememba vladajočega sistema bi bila potrebna, ne pa prememba posameznih oseb. Tako se moramo Slovani v Istri boriti vedno proti dvema neprijateljema. Jediní veselí znak je to, da je narod prilično dobro probujen. Družba sv. Cirila in Metoda skrbi za šole, letos zidala je lepo poslopje za ljudsko šolo v Puli, kar je Italijanom zelo neljubo. Tekom leta osnovalo se je nekaj posojilnic po sistemu Raiffeisena in to je naš najboljši napredek. Lani je bila letina zelo slaba, letošnja je na pol dobra. Prvi poljski pridelki so se dobro ponesli, v avgustu je pa potisnila suša, koja še zdaj vlada. V mnogih krajih primanjkuje vode. Grozdje kaže lepo. Trgatev ne bo ravno obilna, a vino bo dobro. Priporočamo se Slovincem, da ne pozabijo gesla „Svoji k svojim“. Trgovci z vinom dobili bodo v vsakem kraju poštenih rodoljubov, koji jim bodo z dobrim svetom pri kupčiji pomagali.

Dar. Č. g. J. Rozman, urednik „Mira“, daroval je „Slovenskemu Listu“ 4 gl. Za zastavo „Slovenske krščansko-socijalne zveze“ sta nam poslala: G. J. Rozman urednik „Mira“ 2 gld. in gosp. J. Okič, urednik „Kneipp-Blätter“ v Würshofenu 2 gld. Hvala! Živelí nasledniki!

Pesnik g. Jos. Stritar je slovenskim delavcem za delavsko vseslovensko slavnost zložil krasno pesem, ki se glasi:

Delavska.

Kdor noče delati, ne jej,
Beseda dobro je rečena;
Kdor dela, jesti kaj imej,
Ta tudi zdi se nam poštena!
Mi delamo, se trudimo,
Da se pod zemljo zgrudimo;
Mož dela in otrok in žena.
Čebela dela, pridna stvar,
Nabira za prihodnje čase;
Trot je gospod, nič ni mu mar,
Če se le on redi in pase!
Mi trotov ne spoštujemo,
Mi tešemo, mi kujemo,
Za druge delamo in zase.
Žulj prstan je na roki nam,
Obleka iz hodnika, raša;
Dans tukaj smo, in jutri tam,
Kjer se po pridnih rokah vpraša.
Mi dolbemo, mi vhadamo,
Ko dela ni, pa stradamo, --
Diši nam brez zabele kaša.
Bog živi delo in moža,
Ki z delom pridno se ukvarja,
Dolžnosti, ki jih vsak ima,
Zvest kristijan ne zanemarija:
Mi smrti ne bojimo se,
Ko pride čas, borimo se
»Za vero, dom in za cesarja!«

Na Dunaju, 8. sept. 1898.

Jos. Stritar.

Društva.

Sobratje, slov. kršč. socijalci! Našo drago Avstrijo zadela je grozna nesreča — premilo cesarico umorila je zlodejska roka anarhistova.

Slovenski krščanski socijalci, vedno udani presvetli habsburški rodovini, sklicujejo veliki ljudski shod v nedeljo 18. septembra ob 10. uri dopoldne v dvorano „Katol. Domu“ na Turjaškem trgu, da na njem dajo duška svojim čutilom do ljubljene cesarja in da mu v teh bridkih trenotkih zagotove neomajano zvestobo slovenskih delavskih slojev. Pred zborovanjem je ob 9. uri dopoldne sv. maša v nunski cerkvi. Dnevni red zborovanja: Izraz sožalja Nj. Veličanstvu cesarju. Sobratje, prihitite vsi na ta shod! Slovensko katoliško delavsko društvo.

Društva „Radogoj“ a odbor imel je v četrtek sejo, v kateri je določil redne in izvenredne podpore visokošolcem za prihodnje šolsko leto. Razdelil je nad 1600 gld. Pri tem se je moral v prvi vrsti ozirati na dosedanje podpirance, ki so izkazali, da so se marljivo učili in da so podpore še znanprej potrebni. Radi tega ni bilo mogoče abiturijentom toliko podpore nakloniti, kolikor bi je zaslužili. Občinstvo vse premalo upošteva ta prekornisti narodni fond. Prihodnji občni zbor „Radogoj“ bo dne 15. oktobra t. l.

Odbora moške in ženske Št. Peterske podružnice sv. Cirila in Metoda v Ljubljani najljubše vabita vse častite člane k sv. maši zadušnici, katera se bode darovala za Nj. Veličanstvo presvetlo cesarico v ponedeljek 19. t. m. ob 1/8. uri zjutraj v župnijski cerkvi sv. Petra v Ljubljani. Prosi se, da bi častiti člani prišli kolikor mogoče v črni obleki.

Šola „Glasbene Matice“ v Novem Mestu. Pouk se prične 19. septembra t. l. Učenci se vpisujejo od 13. do 18. septembra od 10. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne v pritličju čitalniškega poslopja („Narodnega doma“) na desno. Predmeti pouku so: Glasbena teorija in petje, igra na klavir, na gosli, cello kakor tudi na pihalne instrumente. — Pismene prijave in vprašanja na šolsko upravnništvo „Glasbene Matice“.

Slov. planinsko društvo. Izvir Save Dolinske v Planici, krasni dolini pri Ratečah na Gorenjskem, je z ravnokar dograjeno stezo radovljiške podružnice vsakomur lahko dostopen. O Planici piše domači g. župnik: „Jaz je ne poznam tako lepe doline kakor ta, tudi v tirolskih gorah pod Ortlerjem in v Švici jo nisem videl. — Veličastnost skalovja, ki je zavito v polukrogu, prijazne vodice, košati gozd, vse tako lepo razdeljeno. Iz sredine divne te okolice privre izpod mogočne skale Podkorenski izvirek naše Save. V prijaznem slapu hiti potem, peneča se nizzdol do vnožja visoke Ponče. Prijatelje narave, zlasti pa domače turiste opozarjamo, da si ogledajo prilično novo krasno postojanko našo. Ob ugodnem vremenu poda se v nedeljo dne 18. t. m. več članov radovljiške podružnice k Nadiži — tako imenujejo domačini izvir — da otvoro novo pot. Napovedani izlet za spretno turiste čez Spretno Pončo izostane z ozirom na dogodek v cesarski rodovini. Na vseh važnejših kočah slov. plan. društva vise črne zastave, tudi na „Aljaževem stolpu“ vrh Triglava.

Za zavod sv. Nikolaja, ki bode ščitil brezposelne služkinje v Trstu so, darovali sledeči gg.: Dr. Josip Stare v Ljubljani 4 K., Matej Črne v Ljubljani 2 K., Fran Konšek c. kr. poštar Trojane 1 K., Julija Južna sv. Jurij ob Taborju 4 K., Cilika Podbregar, Vransko 2 K., Josip Čerjak, vikar Maribor, 5 K. Srčna hvala vsem darovateljem. Prvi občni zbor novega društva bode jutri v „Podpornem in bralnem društvu v Trstu“.

Razne stvari.

Kartel so sklenili podjetniki petrolejskih podjetij v Avstro Ogerski. Naredili bodo poseben urad, ki bode za vse določal cene in množino izdelkov. Ljudstvo naj se torej pripravi, da odpre žepe. Dolžnost vlade bi bila, gledati kartelu na prste. Kartelu niste pristopili samo rafineriji v Trstu in Orsovi.

Vašaty je zapustil pol milijona goldinarjev.

Vihar v Vzhodni Indiji je strašno divjal te dni ob morskem obrežju. Trajal je deset ur. Usmrčenih je bilo 61 oseb, 31 jih je bilo ranjenih, blizu 2000 hiš je uničenih.

Pri Leobnu sta v četrtek trčila skupaj brzovlak in tovorni vlak. Pet voz se je popolnoma razdrobilo, jeden sprevodnik je mrtev.

Najnovejše vesti.

Cesarjeva zahvala. Župan Hribar prejel je od c. kr. deželnega predsedstva za Kranjsko nastopno naznanilo: „Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je vsled razpisa Nj. ekselence c. kr. ministerskega predsednika kot ministra notranjih stvari do 1. septembra letos št. 6972 blagovolilo najmilostneje dovoliti, da se 472. na županskem shodu zbranim slovenskim občinskim predstojnikom za poslano udanostno brzojavko sporoči Najvišja zahvala“.

Afera dr. Gregorič-Koblar. Danes teden je dejal „Narod“ o tej zadevi, „da je bil deželni odbor v disciplinarni zadevi Gregorič-Koblar solidaren; soglasno se je sklenila disciplinarna preiskava, in soglasno se je sklenil tudi ostri ukor za kurata Koblarja. Glede Gregoriča, o kojem se je vedelo, da je prostovoljno se umaknil od „Slovenskega Lista“, pa je eden gospodov ni bil za ukor, temveč samo za rahlo „grajo“. — Sinočni „Slovenec“ pa objavlja resolucijo, katero je sklenil odbor „Katoliškega političnega društva“ v Ljubljani o tej aferi in ki se glasi: „Odbor „Katol. političnega društva“ glede Koblar-Gregoričeve afere obžaluje in oistro obsoja postopanje deželnega odbora kranjskega, ker se je s tem kršila politična svoboda, zanjamčena v državnih temeljnih zakonih“. V uvodnem članku „Za politično svobodo“ pa pravi „Slovenec“: „Mi tudi še se dajne vemo, kako se je ta sklep vršil, vendar naj se je vršil kakorkoli, naj bi bili ta sklep v deželnem odboru sklenili tudi sami klerikalci, mi ta sklep odločno obsojamo, ker teptajoč zakonito zjamčeno osebno in politično svobodo, daleč presega kompetenco deželnega odbora.“ Mi spregovorimo o tej zadevi prihodnjič.

Nemiri v Trstu in okolici. V torek zvečer je bila velika demonstracija v Nabrežini. Množica je navdušeno klicala: „Živela Avstrija!“ Razburjenje je povzročil Lah Lorenzi, ki je iz svoje hiše 6krat ustrelil na demonstrante. Okolu 130 laških delavcev je zapustilo Nabrežino. Tudi v raznih kamnolomih je prišlo do nemirov. V Devinu je množica naskočila šolo „Lege nazionale“. Škode je okolu 500 glđ.

Včeraj zvečer je odšel jeden bataljon 27. pešpolka v Trst. Po Ljubljani so krožile vznemirljive vesti. Govorilo se je, da gori „Piccolova“ hiša in da je več oseb mrtvih. Obrnili smo se takoj telefonično po pojasnila v Trst. Dobili smo takoj odgovor, da je v Trstu mirno. Vojake so zato odpoklicali, ker se boje za danes nemirov. Prodajalnice bodo zaprte.

Večina oken je v Trstu s črno tkanino prepreženih, to pa ne kot znak žalovanja, pač pa radi bojazni, da demonstrantje oken ne pobijejo. Prepregli so okna še-le po znanih demonstracijah. Obč. svetnika Piccolija sin je bil med tolpo, katera je bila aretovana. Izpustili so ga zopet vsled prošnje in garancije očeta. Pri njem niso našli bodala, pač pa pri drugih aretovancih. „Edinost“ se izdaja dosedaj vsak dan 4000 izvodov, za nedeljo jih pripravi 10.000.

Z Gorenjskega: Tudi z Jesenic so Lahi odšli, ker so se jim domačini uprli.

Otvoritvena predstava slovenskega gledališča določena je sedaj definitivno na sredo dne 21. t. m. in sicer se uprizori Leonova slika iz meščanskega življenja: „Omikanci“. Dasiravno bi bili želeli, da se otvori slovenska drama z kakim slovenskim ali slovanskim igrokazom, moramo venderle priznati, da je imela intendantca pri izbiri te nemške igre srečno roko. Leonovi „Omikanci“ so stalna repertoarna igra vseh večjih gledališč. Na Dunaju igra se v Rajmundovem in Karlovem gledališču že drugo sezono po večkrat na teden z največjim uspehom in vedno pred razprodanimi hišami. Glavna uloga je v rokah g. režiserja g. Inemana. Na tem večeru predstavijo se občinstvu tri nove engajžovane moške moči in sicer g. Deyl iz Prage, g. Housa iz Taborja in g. Prejac iz Zagreba.

Prva dva bivata že dva meseca v Ljubljani ter se učita slovensčine s pomočjo posebnega učitelja. Tretji, g. Prejac, absolviraj je pred kratkim dramatiško šolo v Zagrebu z odliko ter ga je intendantca engaževala vsled priporočila g. dramaturga prof. dr. N. Andriča iz Zagreba, kateri je spoznal v njem velik dramatični talent. Kot nova moč predstavi se končno občinstvu tudi lepa in mlada domača začetnica gospica Vračko za naivne uloge, in o kateri se čuje, da je znamenit, vsega negovanja vreden talent. Druga predstava bode prihodnji petek, tretja pa v nedeljo 25. t. m. Zanimivejše letošnje novosti navedemo prihodnjič. Nadejamo se, da bode občinstvo vso svojo pozornost obračalo velevažnemu poljetju, ker le tako more intendantca ustrezati številnim, neravno neznatnim željam.

Za slovensko vseučilišče se je oglasilo zopet 5 štajarskih slovenskih občin. Na Kranjskem bode treba zopet krščanskih socialcev, da vzdramijo občine Kje so akademiki?

Nesreča na železnici. Včeraj zjutraj se je od tovornega vlaka, kateri je vozil iz Nabrežine proti Ljubljani, odtrgalo blizo kolodvora na Proseku nekaj zadnjih vozov, kateri so drdrali proti Nabrežini nazaj. V tem času je odšel iz Nabrežine drugi tovorni vlak. V tega so se zaleteli odtrgani vagoni prejšnjega vlaka z vso silo, tako, da je skočil s tira stroj drugega vlaka in ob jednem tudi odtrgani vagoni. Dva sprevodnika sta lahko poškodovana, strojevodja je težko ranjen.

Volilna shoda. Jutri ima shod v Št. Jurju pod Kumom ob 3. uri pop. državni poslanec g. dr. Žitnik. Dež poslanec g. Ivan Božič pa ima jutri shod v Žireh.

Žalovanje po cesarici. Naučno ministerstvo je odredilo, da danes odpade na vseh šolah poduk. Tukajšnje šole bodo imele za cesarico sv. maše v ponedeljek. Danes ob 6. uri zvečer se bodo zbrale ljubljanske gospe v stolnici na poziv baronice Hein, da molijo za cesarico. Od 4. do 6. ure bodo v Ljubljani danes gostilne in kavarne zaprte. Tudi delavnicah in tovarnah se večinoma ne bode delalo. Istotako bodo zaprte prodajalnice in glavna tobačna tovarna. Ogromno ljudstvo se nabira pred prodajalnicami, katerih večina ima v izložbah okrašene kipe cesarice. Prodajajo se dopisnice s sliko cesarice. S Kočevja prihaja vest, da so ondi vsa poslopja brez zastav.

Z Dunaja se poroča: Ko so včeraj prinesli krsto z mrtvo cesarico v cerkev, je cesar postal silno razburjen. Bil je globoko sklonjen in zamolklo je ihtel. Po blagoslovljenju je stopil h krsti, jo poljubil, objel in sklonjen čez njo glasno plakal. Potem je stopil k grofici Sztaray, dal ji roko in jo vprašal, če je cesarica mnogo trpela. Grofica mu je odgovorila, da je umrla lahko. Cesar ni pustil, da bi se mu grofica priklonila. Stisnil ji je prisrčno roko. Ko se je vlak z mrtvo cesarico pripeljal na Dunaj, svetilo je ob progi 500 bakljenoscev. Vlak je pripeljal 200 vencev. Na Dunaju je sedaj 87 nadvojvodinj in nadvojvodov. Hotel, v katerem je cesarica umrla, nameravajo kupiti in ustanoviti v njem bolnišnico. Čuje se, da so aretovali dva pomagača Luchenijeva anarhista — Laha Barbottija in Gualduccija.

Sv. oče je, ko je čul o smrti naše cesarice, dejal: „Cesarsko rodovino najkrutejše preganja nesreča. Molimo za pokoj umorjene“. Nato je sv. oče pokleknil na svoj klečalnik in molil 20 minut.

Red cesarice Elizabete bodo ustanovili. Dobile ga bodo tiste dame, ki se bodo pridobile velikih zaslug za cesarja, državo ali za splošno ljudsko blagostanje. Prva ga bode dobila grofica Sztaray, ki je bila v trenutku nesreče ob strani cesarice.

Konference z ministerskim predsednikom se prične 19. t. m. Povabljen je k tem posvetoivanjem tudi poslanec dr. Ferjančič.

Mlado holandsko kraljico so tudi hoteli usmrtiti. V parku je nanjo ustrelil neki anarhist, a je ni zadel.

Za mirovni predlog ruskega carja so se oglasile Avstrija, Nemčija in Italija ter dejale,

naj ostane dosedanja posest držav, ameriške Zjedinjene države in Angleška ste tudi odgovorile, da pri razpravah ne smejo priti na dan politična vprašanja. Predlog naj se presoja s humanitarnega stališča. O Franciji se še ne ve, kaj je odgovorila.

Kreta. V Kaneji je bilo aretovanih 60 voditeljev zadnje revolucije. Prepeljali so jih na angleško ladijo. Sodila jih bode posebna komisija.

Atentat na italijanskega prestolonaslednika.

Iz Leobna se nam je brzojavilo včeraj ob 6. uri 5 minut zvečer: Ko se je peljal po Štajarskem k pogrebu cesarice prestolonaslednik italijanski, bila je vsa proga zavarovana z orožniki. Vsi peroni so bili zaprti. Politične oblasti so dobile obvestilo o nameravanem anarhističnem napadu. Dotična anarhista Caviglio in Tizzi (tudi Laha!) sta že aretovana. Sokrivce zasledujejo.

Telefonično poročilo iz Trsta: „Piccolo“ poroča o atentatu na progi Leoben. Jeden napadalec aretovan v Leobnu je Carlo Caviglio, rojen 8. januarja 1877 v Verceli v provinciji Novara, drugi Adolfo Tizzi je rojen leta 1867 v Reggio. Tizzi je šel vlaku nasprot do Št. Vida na Koroškem in tam je bil aretovan.

O atentatu so bile obveščene vse orožniške postaje. V Leobnu je poveljnik orožniške postaje vse potrebno ukrenil za sigurnost dvornega vlaka. Jedno in pol ure je bil ustavljen ves promet na železnici. Izdajali se niti niso vožnji listki. Poveljnik orožnikov graških je šel nasproti dvornemu vlaku do štajarske meje ter ga spremljal do Mürzuschlaga. Okraj, glavar leobenski je preskrbel varnost do St. Michaela. Kraljevič je prišel ob 5¹/₂ uri v Leoben in se ni nič pokazal. Tretji anarhist Carnelli je ušel

Carju Nikolaju II.

O car, železje nam odkleni,
V katero mir oboroženi
Že toliko nas vklepa let,
Odkar je narodom očita
Namera Tvoja plemenita,
Na Té se ves ozira svet!

Strmeč trpin je čul besedo,
Ki naj mu zljajša, zmanjša bedo,
Prešnil mu je up sroč.
Vsej množici, ki kruha strada,
Ki dela trdo — mré od glada,
Teko hvaležnosti solzé.

Možé, ki za napredek vnete
Na polji zremo jih prosvete,
Razvnel navdušenje je žar.
Kdor ljubi ljudstvo, Te proslavlja,
Nameró Tvojo blagoslavlja
In divi se Ti, blagi car!

Naprej! — premagaj vse zapreke!
Kot silen tok mogočne reke
Prek vseh ovir napravi tir.
In ko napoči nam rešitev
Iz src kipela bo molitev
Za Té, ki dal si pravi mir!

Miroljub.

SLOVENCI!

Pristopajte k „Naši straži“, da se bode mogel koncem tega meseca sklicati ustanovni shod.

Ustanovniki plačajo enkrat za vselej vsaj 50 Kr. in razdele lahko svoje plačevanje na pet let po 10 Kr. Redni udje plačajo vsaj po 1 Kr. na leto.

Društva in zadruga morajo plačevati svoje letne doneske, katerih svota se razmeram primerno dogovori z načelstvom. Svota ne sme znašati manj nego 10 Kr.

Prijave in darove sprejemajo vsi slovenski časopisi.

„Slovenski List“ se prodaja v Štefeti prodajalnici pred škofijo in Podrekarjevi prodajalnici na sv. Jakoba trgu. Posamezne številke so po 8 kr.

Za dijake.

V svoji novi stavbi, sem odločil več prostorov za dijake. Oskrbljeni bodo z vsem. Za nadzorstvo je vestno skrbjeno. Plača po najnižji ceni. Uporaba vrta je prosta. Najvažneje je, ker bodo stanovanja tik gimnazije.

Do 10. septembra prosi oglasila

80 (4-2) Viktor Omerza v Kranju.

Melusine- ustna in zobna voda

deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. 1 stekl. 50 kr. 52 (12-5)

Jedina zaloga

lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek v Ljubljani,

Resljeva cesta števil. 1. poleg mesarskega mosta.

☛ Telefon števil. 68. ☛

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najuljudneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov, čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

18 (12-7)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glina te snovi

od najprostejših do najfinjših ružave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52-22)

Zoper slabokrvnost

Železnato vino

kemične analize

odličnih strokovnjakov

kateri so v

železnatem vinu

lekarja

Piccoli-ja v Ljubljani

zmiraj potrdili navedeno množino železa, so najboljše spričevalo ter dajejo največje poročstvo za njega učinek. (4)

To vino je kaj dobro za slabokrvne, nervozne in vsled bolezni oslabele osebe, za blede, slohe (suhe) in bolehave otroke.

Cena polliterski steklenici 1 gld.

Svarilo! P. n. občinstvo se opozarja, da se v trgovino na brezvesten način spravljata China-železnato vino, katero nima ni trohice železa v sebi ter je s koseniljo pobarvano. Tako vino nima nobene zdravilne veljave, pa ga tudi koseniljina primes ne stori za dietetično sredstvo.

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna.

ERNST SPEIL,

mehanik,

Ljubljana, Turjaški trg števil. 1.

(„Katoliški Dom.“)

Zaloga šivalnih strojev in bicikljev po najnižjih cenah iz različnih tovarn.

Najnovejši izumi.

Vsa v to stroko spadajoča dela se točno in solidno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Za mnogobrojna naročila se udano priporoča

Ernst Speil,
mehanik.

28 (24-19)

Ignacij Čamernek

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečistiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

36 (24-18)

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Popolna razprodaja.

A. Zagorjanova trgovina s knjigami in papirjem

nahaja se sedaj

v Ljubljani v Gospodskih ulicah št. 7 v Kunčevi hiši.

Razprodaja se na drobno in debelo vsa zaloga: knjige, pisarniški in pisemski papir, kasete, albume, spominske, vpisne in poslovne knjige, učila, risne in pisne potrebščine, fakture, zavitke, vizitnice itd. itd. pod tvorniško ceno. 82 (3-2)

Priporoča se za obile naročbe p. n. občinstvu v mestu in na deželi, zlasti gg. trgovcem, pisarnicam, šolskim vodstvom in dijakom početkom šolskega leta.

Udano podpisana si usoja slavnemu občinstvu naznaniti, da je v svoji lastni hiši

v Prešernovih ulicah števil. 52

otvorila

restavracijo pri „Levu“

ter se bode trudila slav. občinstvo z dobrimi mrzlimi in gor-
kimi jedili, kakor tudi s posebno dobrim vinom in vrhniškim pivom postreči.

81 (3-3)

Spoštovanjem

Marija Borštnik.

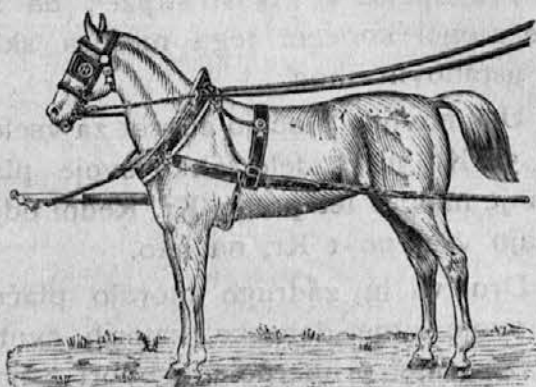
☛ Prva največja kranjska tvrdka. ☛

Fran Primožič,

jermenar in sedlar

74 (10-9)

Sv. Petra cesta števil. 34. Ljubljana.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izdelovanje jermenarskih in sedlarskih proizvodov, katera ukusno, trpežno in ceno izdeluje.

Ravno tam velika zaloga različnih konjskih oprem in sedlov, popolne jezde opreme itd.

Izdelovanje jermen za stroje in mlino. — Vse poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

Zunanja naročila se vestno in točno izvršujejo.

Šolske knjige

za srednje, višje dekleške, obrtne, meščanske in ljudske šole

ima vedno v zalogi

84 (2-2)

knjigarna **L. Schwentner** v Ljubljani

Dvorski trg št. 3.